

Αθήνα, 03-08-2016

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/4914/03-08-2016

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Α Π Ο Φ Α Σ Η 86/2016

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος, στην έδρα της, την Τετάρτη 29-07-2015 και ώρα 10:00, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν ο Αναπληρωτής Πρόεδρος Γεώργιος Μπατζαλέξης, κωλυόμενου του Προέδρου Π. Χριστόφορου, και τα αναπληρωματικά μέλη της Αρχής Γρηγόριος Λαζαράκος και Χαράλαμπος Ανθόπουλος, ως εισηγητής, σε αντικατάσταση, αντίστοιχα, των τακτικών μελών Αναστάσιου-Ιωάννη Μεταξά και Δημήτριου Μπριόλα, οι οποίοι, αν και κλήθηκαν νομίμως εγγράφως, δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Το τακτικό μέλος της Αρχής Λεωνίδα Κοτσαλής και το αναπληρωματικό μέλος αυτού Σπυρίδων Βλαχόπουλος, αν και κλήθηκαν νομίμως εγγράφως, δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Στη συνεδρίαση παρέστη, με εντολή του Προέδρου, ο Δημήτρης Ζωγραφόπουλος, Δικηγόρος (ΔΝ) – Νομικός ελεγκτής, ως βοηθός εισηγητή. Επίσης, παρέστη, με εντολή του Προέδρου, και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του Διοικητικού – Οικονομικού Τμήματος της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα ακόλουθα:

Με την αίτησή της με αρ. πρωτ. ΓΝ/ΕΙΣ/318/10-03-2010 ο οργανισμός Graduate Management Admission Council (εφεξής: GMAC), ως υπεύθυνος επεξεργασίας, υπέβαλε στην Αρχή Γνωστοποίηση και αίτηση άδειας για τη συλλογή και διασυννοριακή διαβίβαση στις ΗΠΑ βιομετρικών δεδομένων των συμμετεχόντων στους διαγωνισμούς GMAT.

Η αίτηση αυτή του οργανισμού GMAC συνοδεύεται από εκτενές υπόμνημα, το οποίο αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: «Ο GMAC, ο οποίος είναι μη κερδοσκοπικός οργανισμός των ΗΠΑ, προσφέρει σε παγκόσμιο επίπεδο υπηρεσίες σχετικές με την εκπαίδευση, μεταξύ των οποίων και τη διοργάνωση της εξέτασης GMAT™. Η εν λόγω εξέταση διεξάγεται σε περίπου 110 χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, και θεωρείται σε διεθνές επίπεδο ως η πιο αξιόπιστη εξέταση για την εκτίμηση των δυνατοτήτων ενός υποψήφιου φοιτητή στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα MBA ("Master of Business Administration"). Σημειωτέον ότι ο GMAC™ έχει προβεί στην λήψη των ακόλουθων αδειών σχετικά με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων των υποψηφίων για την εξέταση GMAT™ από την Αρχή Σας:

(α) Την υπ' αριθμ. 163ΓΝ/02-10-2006 άδεια διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός της Ε.Ε. της Αρχής Σας, δυνάμει της οποίας έχει επιτραπεί η διαβίβαση προσωπικών δεδομένων των υποψηφίων για την εξέταση GMAT™ προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας GMAC™ και την εκτελούσα την επεξεργασία Pearson VUE, οι οποίοι εδρεύουν στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, και προς τα πανεπιστήμια του εξωτερικού τα οποία έχει επιλέξει ο εκάστοτε υποψήφιος/υποκείμενο επεξεργασίας (...)

Σύμφωνα με την ανωτέρω απόφαση, τα δεδομένα που επιτρέπονται να συλλεχθούν και να διαβιβαστούν προς τα ανωτέρω πρόσωπα είναι προσωπικά στοιχεία (όνομα, επώνυμο, ημερομηνία γέννησης, φύλλο, τόπος κατοικίας, δεδομένα εκπαίδευσης), στοιχεία ταυτότητας, στοιχεία αναγνώρισης (ψηφιακή υπογραφή), φυσικά χαρακτηριστικά (ψηφιακή φωτογραφία), διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, δεδομένα ακαδημαϊκής δραστηριότητας, τομείς ειδίκευσης και πιστοποιητικά, σπουδαστικό/μαθητικό αρχείο, τραπεζικοί λογαριασμοί και πιστωτικές κάρτες. Ο σκοπός της διαβίβασης είναι η διαχείριση της διενέργειας της εξέτασης GMAT™ και της παροχής υπηρεσιών που σχετίζονται με την ακαδημαϊκή εκπαίδευση. (...)

Περαιτέρω ο GMAC™ έχει πρόσφατα αιτηθεί την τροποποίηση της παραπάνω άδειας, έτσι ώστε να επιτραπεί η διαβίβαση ορισμένων προσωπικών δεδομένων όσων εκ των εξεταζομένων του GMAT™ επιθυμούν να δηλώσουν συμμετοχή στο πρόγραμμα GMASS μέσω της συμπλήρωσης ειδικής φόρμας στα εξεταστικά κέντρα, προς εκπαιδευτικούς οργανισμούς/μέλη του προγράμματος GMASS, με βασικό σκοπό επεξεργασίας την ενημέρωση των συμμετεχόντων σχετικά με τις εκπαιδευτικές υπηρεσίες που παρέχουν τα παραπάνω πρόσωπα (...).

(β) Την υπ' αριθμ. 164ΓΝ/02-10-2006 άδεια κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης της Αρχής Σας, δυνάμει της οποίας έχει επιτραπεί η συλλογή και τήρηση των

οπτικοακουστικών δεδομένων των εξεταζομένων της εξέτασης GMAT™ για χρονικό διάστημα τριάντα (30) ημερών (...).».

Όσον αφορά τον επικαλούμενο σκοπό επεξεργασίας της συλλογής και περαιτέρω επεξεργασίας βιομετρικών δεδομένων των συμμετεχόντων στους διαγωνισμούς GMAC, το ως άνω υπόμνημα του οργανισμού GMAC αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«(...) Σημειωτέον ότι η εξέταση GMAT™ είναι «εξέταση καθοριστικής σημασίας» στην οποία βασίζεται η διαδικασία εισαγωγής σε σχολές διοίκησης επιχειρήσεων σε όλο τον κόσμο. Οι αποφάσεις εισαγωγής με τη σειρά τους ενδέχεται να επηρεάσουν το εάν οι φοιτητές θα εξασφαλίσουν βίζα για να σπουδάσουν σε ορισμένες χώρες. Τα Πανεπιστήμια, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και άλλοι οργανισμοί επίσης βασίζονται στα αποτελέσματα της εξέτασης GMAT™ προκειμένου να χορηγήσουν υποτροφίες. Δεδομένης της καθοριστικής σημασίας φύσης της εξέτασης, είναι σημαντικό ο GMAC™ να διασφαλίζει ότι όλοι οι εξεταζόμενοι ανά τον κόσμο θα εξετασθούν υπό δίκαιες και σταθερές συνθήκες και ότι σε κανέναν εξεταζόμενο σε καμία χώρα δε θα δίνεται αδίκως πλεονέκτημα ή μειονέκτημα έναντι των άλλων. Το αποτέλεσμα της εξέτασης μπορεί να επηρεάσει την επαγγελματική καριέρα του εξεταζόμενου.

Κατά συνέπεια, η υιοθέτηση ενός συστήματος βιομετρικού ελέγχου των εξεταζομένων είναι απαραίτητη για τους εξής λόγους:

2.3.1. Ίση μεταχείριση σε παγκόσμια βάση

Ο έλεγχος εισόδου των υποψηφίων μέσω ενός συστήματος βιομετρικού ελέγχου έχει ως πρωταρχικό σκοπό να διασφαλίσει ότι κάθε εξεταζόμενος θα απολαμβάνει ίσες συνθήκες εξέτασης με τους άλλους εξεταζόμενους και ότι θα μπορεί να εξετασθεί σε κατάλληλο περιβάλλον εξέτασης, χωρίς αδικαιολόγητους περισπασμούς και τεχνικές δυσκολίες. Δεδομένου ότι η εξέταση GMAT™ είναι σημαντικός παράγοντας στη διαδικασία εισαγωγής στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, είναι επιτακτική ανάγκη ο GMAC να συνεχίζει να παρέχει ομοιόμορφες και σταθερές συνθήκες εξέτασης για όλους τους εξεταζόμενους, οι οποίες θα διασφαλίζουν ότι όλοι οι εξεταζόμενοι θα έχουν ίσες ευκαιρίες να αποδώσουν καλά στην εξέταση και ότι κανένας εξεταζόμενος δεν θα έχει αθέμιτο ή αδικαιολόγητο πλεονέκτημα έναντι των άλλων.

Όπως σημειώνεται ανωτέρω, εκτός από την Ελλάδα η εξέταση GMAT™ διενεργείται σε περίπου 110 χώρες ανά τον κόσμο. Στα περισσότερα από τα εξεταστικά κέντρα των χωρών αυτών λειτουργεί το παραπάνω βιομετρικό σύστημα ελέγχου εισόδου προκειμένου να διασφαλισθεί η ίση μεταχείριση των εξεταζομένων ανά τον

κόσμο. Από αυτή την άποψη η ύπαρξη εξεταστικών κέντρων στα οποία δεν θα λειτουργεί το ίδιο, αυστηρό, σύστημα εισόδου (όπως στην Ελλάδα) θα έδινε το δικαίωμα σε κακόβουλους υποψηφίους να λαμβάνουν την εξέταση στα εξεταστικό κέντρα των χωρών αυτών, αφού κάθε υποψήφιος εξεταζόμενος έχει το δικαίωμα να επιλέγει ελεύθερα σε ποιο εξεταστικό κέντρο επιθυμεί να εξετασθεί ανά τον κόσμο.

2.3.2. Ασφάλεια και Ακεραιότητα της εξέτασης GMAT™

Η εφαρμογή ενός συστήματος βιομετρικού ελέγχου βοηθάει στην αποτροπή και πρόληψη των φαινομένων εξαπάτησης και τελικά διασφαλίζει την ασφάλεια, διαφάνεια και ακεραιότητα της εξέτασης GMAT™. Ήδη το σύστημα εφαρμόζεται στις ΗΠΑ, συνολικά σε 97 χώρες και σε 27 ευρωπαϊκές χώρες από το χειμώνα του 2008. Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, ο GMAC™ έχει αντιμετωπίσει διάφορες περιπτώσεις απόπειρας εξαπάτησης και η υιοθέτηση ενός τέτοιου συστήματος αποτελεί την πιο αποτελεσματική μέθοδο αποτροπής φαινομένων εξαπάτησης και διασφάλισης της ακεραιότητας της εξέτασης. Με την εξέλιξη της σύγχρονης τεχνολογίας, η δόλια συμπεριφορά των εξεταζόμενων ενδέχεται να συμπεριλαμβάνει τη χρήση μέσων και μεθόδων εισόδου που δεν είναι άμεσα ανιχνεύσιμες κατά την απλή αναγνώριση της ταυτότητας των εξεταζόμενων. Ο GMAC™ πρέπει να χρησιμοποιεί μέτρα ασφαλείας που αντιμετωπίζουν τις εν λόγω προκλήσεις προς το σκοπό διαφύλαξης της ακεραιότητας της εξέτασης.

2.3.3. Εν κατακλείδι, ο σκοπός εφαρμογής του νέου βιομετρικού συστήματος είναι:

(i) Να αποτρέψει φαινόμενα υποκατάστασης του εξεταζόμενου κατά τη διάρκεια της εξέτασης. Με άλλα λόγια, βάσει του συστήματος αυτού μπορεί να επιβεβαιωθεί ότι το πρόσωπο που μπαίνει στην αίθουσα εξέτασης είναι πάντα το ίδιο πρόσωπο με αυτό που είχε αρχικά εισέλθει στο εξεταστικό κέντρο.

(ii) Να αποτρέψει φαινόμενα υποκατάστασης του εξεταζόμενου μεταξύ περισσότερων εξετάσεων, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα πρόσωπο λαμβάνει μέρος στην εξέταση πέραν της μίας φοράς. Πιο συγκεκριμένα, ο σκοπός είναι να αποτρέψει πρόσωπα που έχουν λάβει ήβη την εξέταση από τις ακόλουθες ενέργειες: (α) να διορίσουν έναν Υποκατάστατο να συμμετέχει στην εξέταση για λογαριασμό του, και (β) να ενεργήσουν στο μέλλον ως Υποκατάστατοι για λογαριασμό άλλου εξεταζόμενου.

(iii) Να περιορίσει τη δυνατότητα των εξεταζόμενων να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες υποκατάστατων από την έναρξη της διαδικασίας αίτησης για μεταπτυχιακές σπουδές και των εξετάσεων σε σχέση με το να περιμένουν να εξετασθούν οι ίδιοι έχοντας πετύχει ένα μη ικανοποιητικό και ανεπαρκές αποτέλεσμα. Αυτό σήμαινε ότι οι

καθ' επάγγελμα υποκατάστατοι μπορούσαν να συμμετέχουν στην εξέταση για διαφορετικούς υποψήφιους χρησιμοποιώντας πολλές διαφορετικές ταυτότητες με περιορισμένη πιθανότητα ανίχνευσης τους.

3. Περιγραφή του νέου συστήματος

Το νέο σύστημα αναγνωρίζει την μοναδική διάταξη των φλεβών που βρίσκονται στην παλάμη του χεριού του ατόμου και χρησιμοποιείται για την πιστοποίηση της ταυτότητας των εξεταζομένων που εμφανίζονται στα εξεταστικά κέντρα στα οποία διεξάγεται η εξέταση GMAT™.

Σας υπενθυμίζουμε ότι στην Ελλάδα λειτουργούν δύο (2) εξεταστικά κέντρα και συγκεκριμένα ένα στην Αθήνα, το οποίο λειτουργεί από την εταιρεία Pearson Education Hellas, και ένα στην Θεσσαλονίκη, το οποίο λειτουργεί από την εταιρεία Infolab. (...)

Όσον αφορά την επικαλούμενη αναγκαιότητα της συλλογής και περαιτέρω επεξεργασίας βιομετρικών δεδομένων των συμμετεχόντων στους διαγωνισμούς GMAC, το ως άνω υπόμνημα του οργανισμού GMAC αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«(...) Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, δυνάμει της υπ' αριθμ. 163ΓΝ/02-10-2006 άδειας διαβίβασης δεδομένων σε χώρες εκτός της Ε.Ε. επιτράπηκε στον GMAC™ η συλλογή και η διασυννοριακή διαβίβαση, μεταξύ άλλων, της ψηφιακής υπογραφής και της ψηφιακής φωτογραφίας των υποψηφίων για την εξέταση GMAT™, ενώ δυνάμει της υπ' αριθμ. 164ΓΝ/02-10-2006 άδειας κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης επιτράπηκε η συλλογή και η τήρηση οπτικοακουστικών δεδομένων των εξεταζομένων της εξέτασης GMAT™ για χρονικό διάστημα τριάντα (30) ημερών.

Ο λόγος για τον οποίο επιτράπηκε η επεξεργασία των ανωτέρω προσωπικών δεδομένων (ήτοι της ψηφιακής υπογραφής, της ψηφιακής φωτογραφίας και των οπτικοακουστικών δεδομένων των υποψηφίων προς εξέταση/εξεταζομένων του GMAT™) είναι η ταυτοποίηση των Εξεταζομένων κατά την προσέλευση τους στο εξεταστικό κέντρο (μέσω της ψηφιακής υπογραφής και της ψηφιακής φωτογραφίας τους) και κατά τη διάρκεια της εξέτασης (μέσω της λειτουργίας του κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης), ώστε να αποτρέπονται περιπτώσεις εξαπάτησης κατά τις οποίες ένα πρόσωπο εμφανίζεται ψευδώς με το όνομα τρίτου και δίδει την εξέταση GMAT™ για λογαριασμό του προσώπου αυτού (εφεξής «Υποκατάστατος»).

2.1. Τα φαινόμενα εξαπάτησης και υποκατάστασης

Παρά την εφαρμογή του ανωτέρω συστήματος, σε πολλές χώρες ο GMAC™ έχει αντιμετωπίσει πληθώρα περιπτώσεων όπου υποψήφιοι της εξέτασης εμφανίζονται στα εξεταστικά κέντρα με διαφορετικό όνομα προκειμένου να εξετασθούν με το όνομα άλλου προσώπου. Η αναγκαιότητα εύρεσης ενός πιο αυστηρού και αποτελεσματικού συστήματος αναγνώρισης των εξεταζομένων εμφανίστηκε κατά το 2003-2004, όταν ο GMAC™ ανακάλυψε ότι έξι πρόσωπα είχαν καταφέρει μέσα σε χρονικό διάστημα τεσσάρων (4) ετών να δώσουν την εξέταση GMAT™ για λογαριασμό 185 υποψηφίων που τους είχαν διορίσει επί πληρωμή για το σκοπό αυτό. Εις αντάλλαγμα 3.000 Αμερικάνικων Δολαρίων, οι Υποκατάστατοι χρησιμοποιούσαν πλαστά διαβατήρια και άλλα στοιχεία αναγνώρισης προκειμένου να παρακάμψουν παραδοσιακούς ελέγχους ταυτοποίησης και αποκτούσαν πρόσβαση στα εξεταστικά κέντρα για να εξετασθούν για λογαριασμό άλλου προσώπου. Τα συγκεκριμένα πρόσωπα έχουν αποκαλυφθεί, αλλά είναι πολύ πιθανόν ότι και άλλες παρόμοιες περιπτώσεις έχουν λάβει χώρα χωρίς να αποκαλυφθούν ποτέ.

Ως παραδείγματα εξαπάτησης, επισυνάπτουμε στην παρούσα αίτηση μας μετάφραση στα αγγλικά μίας κινέζικης ιστοσελίδας που διαφημίζει τις παραπάνω υπηρεσίες ως «100% επιτυχημένες» και που επιτρέπει στον υποψήφιο να συναντήσει τον Υποκατάστατο του για να ελέγξει ότι έχουν κοινά χαρακτηριστικά (...). Επίσης, επισυνάπτουμε την ιστοσελίδα ενός προσώπου, ο οποίος μετά την καταδίκη του για χρήση πλαστών εγγράφων και την αποφυλάκιση του, ξεκίνησε μία επιχείρηση παράδοσης μαθημάτων προετοιμασίας για την εξέταση GMAT™ (...). Όπως ο ίδιος αναφέρει χαρακτηριστικά στην ιστοσελίδα, έχει λάβει μέρος σε στην εξέταση GMAT™ περισσότερες από 150 φορές και συνομολογεί αυτός ήταν ο λόγος για τον οποίο ο GMAC™ εφάρμοσε τις νέες βιομετρικές μεθόδους αναγνώρισης.

2.2. Η εμπειρία από τις χώρες που εφαρμόστηκε το σύστημα

Τα παραπάνω φαινόμενα οδήγησαν τον GMAC™ να εφαρμόσει ένα σύστημα βιομετρικής αναγνώρισης σε πολλές χώρες, ώστε να αποτρέψει περαιτέρω προσπάθειες εξαπάτησης, να αυξήσει την αξιοπιστία της εξέτασης GMAT™ και να επαναφέρει την εμπιστοσύνη των πανεπιστημίων και εν γενεί των εκπαιδευτικών οργανισμών προς την εν λόγω εξέταση προσφέροντας ίσα δικαιώματα για όλους τους υποψηφίους ανά τον κόσμο.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι, μεταξύ των χωρών στις οποίες εφαρμόστηκε το σύστημα βιομετρικής μεθόδου (την εφαρμογή του οποίου αιτούμαστε με την παρούσα αίτηση μας) είναι η Γαλλία και η Πορτογαλία, στις όποιες είχε προηγουμένως

χορηγηθεί σχετική άδεια από τις αντίστοιχες αρχές προστασίας προσωπικών δεδομένων της Γαλλίας και της Πορτογαλίας.

Ειδικότερα, έχουν ήδη εκδοθεί η υπ' αριθμ. 2009-360/18.6.2009 απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Πληροφορικής και Ελευθεριών της Γαλλίας («CNIL») και η υπ' αριθμ. 1444/30.6.2009 απόφαση της Επιτροπής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων της Πορτογαλίας («CNPD»), δυνάμει των οποίων χορηγήθηκε άδεια στον GMAC™ να προβεί στην εφαρμογή συστήματος επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα το οποίο βασίζεται στην αναγνώριση του φλεβικού πλέγματος της παλάμης της χειρός (...). Όπως αναφέρεται στην απόφαση της CNIL: «Η Επιτροπή θεωρεί ότι το φλεβικό πλέγμα της παλάμης της χειρός, στο τρέχον τεχνολογικό στάδιο, αποτελεί μη ανιχνεύσιμη βιομετρία. Ως εκ τούτου, δεν είναι πιθανό να αποτυπωθεί χωρίς να έχουν γνώση τα πρόσωπα και ως εκ τούτου παρουσιάζει περιορισμένο κίνδυνο για τις θεμελιώδεις ελευθερίες και δικαιώματα των ατόμων. Ως εκ τούτου, εφόσον η χρήση μιας τέτοιας συσκευής δικαιολογείται για σοβαρούς λόγους και περιβάλλεται με τις απαραίτητες εγγυήσεις, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την καταπολέμηση της εξαπάτησης».

Ενόψει των ανωτέρω και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της εξέτασης GMAT™, η CNIL κατέληξε ότι: «Στις συγκεκριμένες συνθήκες, η Επιτροπή θεωρεί ότι η αναγνώριση του φλεβικού πλέγματος της παλάμης της χειρός απαντά σε έννομο σκοπό και δεν είναι υπερβολική ως προς το σκοπό αυτό».

Η νέα διαδικασία ελέγχου της ταυτότητας ενός προσώπου μέσω της ταυτοποίησης των βιομετρικών δεδομένων των υποψηφίων αποδείχθηκε πολύ επιτυχής, καθώς από τότε που εφαρμόστηκε για πρώτη φορά το 2006 δεν έχει αναφερθεί καμία περίπτωση επιτυχημένης υποκατάστασης υποψηφίου. Μόνο ελάχιστες περιπτώσεις απόπειρας έχουν καταγραφεί έκτοτε, γεγονός που αποδεικνύει αβίαστα ότι η βιομετρική αναγνώριση λειτουργεί αποτρεπτικά και μπορεί να εξαλείψει οριστικά τα παραπάνω φαινόμενα εξαπάτησης. Για παράδειγμα, σε δύο περιπτώσεις και ενώ τα υπόλοιπα δεδομένα αναγνώρισης ταίριαζαν μεταξύ τους, τα βιομετρικά δεδομένα δεν μπορούσαν να ταυτοποιηθούν και όταν τα συγκεκριμένα πρόσωπα ερωτήθηκαν για ποιο λόγο δεν ήταν ίδια τα βιομετρικά δεδομένα, οι υποψήφιοι έφυγαν τρέχοντας από το εξεταστικό κέντρο.

Βάσει της παραπάνω εμπειρίας, έχει καταδειχθεί ότι η εφαρμογή βιομετρικών ελέγχων είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για την αποτροπή φαινομένων εξαπάτησης και λειτουργεί αποτρεπτικά, δεδομένου ότι τα πολυάριθμα φαινόμενα υποκατάστασης

έχουν πλέον μειωθεί σε περιστασιακά γεγονότα, που αποκαλύπτονται από το νέο βιομετρικό σύστημα του GMAC™.

Παρά ταύτα, το βιομετρικό σύστημα δεν έχει ακόμα εφαρμοστεί στην Ελλάδα, όπου τα φαινόμενα εξαπάτησης στις ακαδημαϊκές εξετάσεις παραμένουν υψηλά, όπως αναλύθηκε παραπάνω. (...)».

Μετά από εξέταση των στοιχείων του φακέλου της υπόθεσης, αφού άκουσε την πρόταση του εισηγητή και του βοηθού εισηγητή, ο οποίος στη συνέχεια αποχώρησε, και μετά από διεξοδική συζήτηση,

Η Αρχή,

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Επειδή, το άρθρο 2 του Ν. 2472/1997 ορίζει, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως: α) Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων. Δεν λογίζονται ως δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα στατιστικής φύσεως συγκεντρωτικά στοιχεία, από τα οποία δεν μπορούν πλέον να προσδιορισθούν τα υποκείμενα των δεδομένων. β) Ευαίσθητα δεδομένα, τα δεδομένα που αφορούν τη φυλετική ή εθνική προέλευση, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων. (...)». Όσα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν προσδιορίζονται από το νόμο ως ευαίσθητα είναι, εξ αντιδιαστολής, απλά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

2. Επειδή, οι διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 του Ν. 2472/1997, εναρμονιζόμενες, ιδίως, με τις διατάξεις των άρθρων 9Α, 25 παρ. 1 και 28 του Συν/τος, 8 και 7 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και 6 της Οδηγίας 95/46/ΕΕ, ρητά ορίζουν ότι: «Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει: α) Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών. β) Να είναι συναφή, πρόσφορα, και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας. (...)». Με τις διατάξεις αυτές καθιερώνονται ως θεμελιώδεις προϋποθέσεις για τη νομιμότητα κάθε επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και για τη

νομιμότητα της σύστασης και λειτουργίας κάθε αρχείου, οι αρχές του σκοπού της επεξεργασίας και της αναλογικότητας των δεδομένων σε σχέση πάντα με το σκοπό επεξεργασίας. Συνεπώς, κάθε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, που γίνεται πέραν του επιδιωκόμενου σκοπού ή η οποία δεν είναι πρόσφορη και αναγκαία για την επίτευξή του, δεν είναι νόμιμη. Συνακόλουθα, τόσο για τα απλά όσο και για τα ευαίσθητα δεδομένα, πρέπει ο σκοπός επεξεργασίας να είναι νόμιμος, σαφής και καθορισμένος, και τα δεδομένα να μην υπερβαίνουν το σκοπό της επεξεργασίας.

3. Επειδή, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 5 και 7 του Ν. 2472/1997 προκύπτει ότι η συλλογή και κάθε περαιτέρω επεξεργασία απλών και ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται, καταρχήν, εφόσον το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του. Ωστόσο, η συλλογή και κάθε περαιτέρω επεξεργασία τόσο των απλών όσο και των ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, και χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου τους, στις περιπτώσεις που περιοριστικά προβλέπει ο νόμος. Ειδικότερα, επιτρέπεται, για τα μεν απλά δεδομένα, ιδίως, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. (ε') και για τα ευαίσθητα δεδομένα, ιδίως, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 7 παρ. 2 στοιχ. (γ') του Ν. 2472/1997. Συγκεκριμένα επιτρέπεται, στην πρώτη περίπτωση όταν *«η επεξεργασία είναι απολύτως αναγκαία για την ικανοποίηση του έννομου συμφέροντος που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο τρίτος ή οι τρίτοι στους οποίους ανακοινώνονται τα δεδομένα και υπό τον όρο ότι τούτο υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων και συμφερόντων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν θίγονται οι θεμελιώδεις ελευθερίες αυτών»*, στη δε δεύτερη, που περιλαμβάνει και τα δεδομένα που αφορούν την υγεία, όταν *«η επεξεργασία αφορά δεδομένα που δημοσιοποιεί το ίδιο το υποκείμενο ή είναι αναγκαία για την αναγνώριση, άσκηση ή υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου ή πειθαρχικού οργάνου»*. Όπως παγίως κρίνει η Αρχή, η δεύτερη ως άνω προϋπόθεση ισχύει και για τα απλά δεδομένα (Βλ. αντί πολλών ιδίως τις αποφάσεις της Αρχής 27/2001, 75/2001 και τις πρόσφατες 92/2011, 111/2011 και 38/2014).

4. Επειδή, τα βιομετρικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν αντιμετωπίζονται ειδικά στις διατάξεις της Οδηγίας 95/46/EK ή του Ν. 2472/1997 για την Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Υπό την έννοια των διατάξεων αυτών, τα βιομετρικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα είναι καταρχήν απλά δεδομένα και καθίστανται ευαίσθητα, εφόσον δύναται να αποκαλύψουν πληροφορίες σχετικά με κάποιο από τα καθοριζόμενα ως

ευαίσθητα δεδομένα, σύμφωνα με τα οριζόμενα, αντίστοιχα, στις διατάξεις των άρθρων 8 και 2 στοιχ. (α') και (β') του Ν. 2472/1997. Η βιομετρική τεχνολογία είναι δυναμική, υπό την έννοια ότι οι βιομετρικές τεχνικές εξελίσσονται συνεχώς και βιομετρικά δεδομένα, που συλλέγονται σήμερα ως απλά, δύνανται να καταστούν ευαίσθητα στο μέλλον, εφόσον η πρόοδος των εν λόγω τεχνικών χρήσης τους δύναται να επιτρέψει πχ. την εξαγωγή συμπερασμάτων για την κατάσταση της υγείας των υποκειμένων τους. Ειδική μνεία στα βιομετρικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα γίνεται στις διατάξεις της «Πρότασης Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων)», που αναμένεται να υιοθετηθεί έως το τέλος του έτους 2015 από το Συμβούλιο της ΕΕ και να αποτελέσει μελλοντικά το γενικό πλαίσιο για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών στην ΕΕ. Ειδικότερα, σύμφωνα με το εν λόγω Σχέδιο Πρότασης, όπως ισχύει (Βλ. υπ' αρ. 9398/15, 11/06/2015), προβλέπεται, ιδίως, να ισχύει ειδικός ορισμός για βιομετρικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, στο μέτρο που η χρήση τους αποσκοπεί στην ταυτοποίηση φυσικού προσώπου (Βλ. άρθρο 4 Σχεδίου Πρότασης), καθώς επίσης και η υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία, ενεργώντας για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας, να διενεργούν οπωσδήποτε εκτίμηση των επιπτώσεων των προβλεπόμενων πράξεων επεξεργασίας σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εφόσον, οι πράξεις επεξεργασίας ενέχουν συγκεκριμένους κινδύνους για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα λόγω της φύσης, της έκτασης ή των σκοπών τους, όπως συμβαίνει στις περιπτώσεις επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε συστήματα αρχειοθέτησης μεγάλης κλίμακας, τα οποία περιέχουν βιομετρικά δεδομένα (Βλ. άρθρο 33 Σχεδίου Πρότασης).

5. Επειδή, κατ' εφαρμογή της προαναφερόμενης αρχής της αναλογικότητας των δεδομένων εν όψει του εκάστοτε προβαλλόμενου σκοπού επεξεργασίας τους, η Αρχή, λαμβάνοντας υπόψη τους κινδύνους που ενέχει η επεξεργασία βιομετρικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων τους, έχει ιδίως επιτρέψει τη χρήση βιομετρικών συστημάτων για τον έλεγχο πρόσβασης σε χώρους εργασίας αποκλειστικά και μόνο σε περιπτώσεις

ιδιαίτερα κρίσιμων εγκαταστάσεων και με μοναδικό σκοπό την προστασία των προσώπων και των αγαθών εντός αυτών (Βλ. τις Αποφάσεις της Αρχής 9/2003, 52/2008, 56/2009). Αντίθετα, σε κάθε άλλη περίπτωση έχει επιβάλει τη διακοπή της λειτουργίας των βιομετρικών συστημάτων, θεωρώντας ότι η χρήση τους αντίκειται προς την αρχή της αναλογικότητας (Βλ. τις Αποφάσεις της Αρχής 245/9/2000, 50/2007, 74/2009, 127/2012).

6. Επειδή, στην υπό κρίση περίπτωση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι ο οργανισμός Graduate Management Admission Council (εφεξής: GMAC), ως υπεύθυνος επεξεργασίας, ζητεί από την Αρχή, με την προαναφερόμενη αίτησή του, άδεια για τη συλλογή και διασυνοριακή διαβίβαση στις ΗΠΑ βιομετρικών δεδομένων των συμμετεχόντων στους διαγωνισμούς GMAC. Ειδικότερα, ο GMAC ζητεί όπως του επιτραπεί να θέσει σε λειτουργία βιομετρικό σύστημα αναγνώρισης της μοναδικής διάταξης των φλεβών που βρίσκονται στην παλάμη του χεριού του ατόμου, να κάνει χρήση του συστήματος αυτού για την πιστοποίηση της ταυτότητας των εξεταζομένων που εμφανίζονται στα εξεταστικά κέντρα στα οποία διεξάγεται η εξέταση GMAT και να διαβιβάζει στις ΗΠΑ τα σχετικά βιομετρικά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα των ενδιαφερομένων εξεταζομένων στο διαγωνισμό GMAT. Ως σκοπούς επεξεργασίας ο οργανισμός GMAC προβάλλει, με την υπό κρίση αίτησή του, τις ανάγκες: «(...) (i) Να αποτρέψει φαινόμενα υποκατάστασης του εξεταζομένου κατά τη διάρκεια της εξέτασης. Με άλλα λόγια, βάσει του συστήματος αυτού μπορεί να επιβεβαιωθεί ότι το πρόσωπο που μπαίνει στην αίθουσα εξέτασης είναι πάντα το ίδιο πρόσωπο με αυτό που είχε αρχικά εισέλθει στο εξεταστικό κέντρο. (ii) Να αποτρέψει φαινόμενα υποκατάστασης του εξεταζομένου μεταξύ περισσότερων εξετάσεων, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ένα πρόσωπο λαμβάνει μέρος στην εξέταση πέραν της μίας φορές. Πιο συγκεκριμένα, ο σκοπός είναι να αποτρέψει πρόσωπα που έχουν λάβει ήβη την εξέταση από τις ακόλουθες ενέργειες: (α) να διορίσουν έναν Υποκατάστατο να συμμετέχει στην εξέταση για λογαριασμό του, και (β) να ενεργήσουν στο μέλλον ως Υποκατάστατοι για λογαριασμό άλλου εξεταζομένου. (iii) Να περιορίσει τη δυνατότητα των εξεταζομένων να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες υποκατάστατων από την έναρξη της διαδικασίας αίτησης για μεταπτυχιακές σπουδές και των εξετάσεων σε σχέση με το να περιμένουν να εξετασθούν οι ίδιοι έχοντας πετύχει ένα μη ικανοποιητικό και ανεπαρκές αποτέλεσμα. Αυτό σήμαινε ότι οι καθ' επάγγελμα υποκατάστατοι μπορούσαν να συμμετέχουν στην εξέταση για διαφορετικούς υποψήφιους χρησιμοποιώντας πολλές διαφορετικές ταυτότητες με περιορισμένη πιθανότητα ανίχνευσης τους.(...)».

7. Επειδή, οι ως άνω προβαλλόμενοι από τον οργανισμό GMAC, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, σκοποί επεξεργασίας της αποτροπής φαινομένων υποκατάστασης του εξεταζομένου κατά τη διάρκεια της εξέτασης, της αποτροπής φαινομένων υποκατάστασης του εξεταζομένου μεταξύ περισσότερων εξετάσεων, και της αποτροπής της δυνατότητας των εξεταζομένων να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες υποκατάστατων είναι καταρχήν καθορισμένοι, σαφείς και νόμιμοι και, υπό την έννοια αυτή, η ως άνω ζητηθείσα από τον οργανισμό GMAC επεξεργασία καταρχήν ερείδεται στις προαναφερόμενες διατάξεις των άρθρων 7 παρ. 2 στοιχ. (γ'), 5 παρ. 2 στοιχ. (ε') και 4 παρ. 1 στοιχ. (α') του Ν. 2472/1997.

Ωστόσο, από τα στοιχεία του φακέλου της υπό κρίση υπόθεσης προκύπτει ότι η ως άνω ζητηθείσα από τον οργανισμό GMAC, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, επεξεργασία των προαναφερομένων βιομετρικών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των υποψηφίων του διαγωνισμού GMAT συνιστά δυσανάλογο μέτρο σε σχέση με τους ως άνω προβαλλόμενους από τον ίδιο σκοπούς επεξεργασίας και, συνεπώς, δεν συνάδει με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 στοιχ. (β') του Ν. 2472/1997. Και τούτο, διότι οι ως άνω προβαλλόμενοι από τον οργανισμό GMAC, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, σκοποί επεξεργασίας δύνανται να πραγματοποιηθούν επαρκώς με άλλα, ηπιότερα για τα υποκείμενα των δεδομένων, εναλλακτικά μέσα, που ο οργανισμός GMAC, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, έχει ήδη στη διάθεσή του.

Ειδικότερα, ο έλεγχος της ταυτοπροσωπίας των προσώπων, που λαμβάνουν μέρος στο διαγωνισμό GMAT στην ελληνική επικράτεια διενεργείται πρωτίστως στη βάση επίσημων δημοσίων εγγράφων (ιδίως, διαβατηρίου και αστυνομικής ταυτότητας), τα οποία διασφαλίζουν, ως επίσημα έγγραφα εκδιδόμενα από τις επίσημες αρμόδιες εθνικές αρχές, την ελεύθερη διακίνηση των προσώπων αυτών εντός της ΕΕ. Επιπλέον, όπως προαναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας απόφασης, έχει ήδη επιτραπεί στον οργανισμό GMAC, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, να διενεργήσει ειδικές επεξεργασίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, για την πλήρωση των ως άνω προβαλλόμενων σκοπών επεξεργασίας. Όπως σχετικά συνομολογεί και ο οργανισμός GMAC στην υπό κρίση αίτησή του, το σύστημα «σύστημα ελέγχου εισόδου» των υποψηφίων στο διαγωνισμό GMAT στην Ελλάδα είναι ήδη «αυστηρό» και «ο λόγος, για τον οποίο επιτράπηκε η επεξεργασία των ανωτέρω προσωπικών δεδομένων (ήτοι της ψηφιακής υπογραφής, της ψηφιακής φωτογραφίας και των οπτικοακουστικών δεδομένων των υποψηφίων προς εξέταση/εξεταζομένων του GMAT™) είναι η ταυτοποίηση των Εξεταζομένων κατά την

προσέλευση τους στο εξεταστικό κέντρο (μέσω της ψηφιακής υπογραφής και της ψηφιακής φωτογραφίας τους) και κατά τη διάρκεια της εξέτασης (μέσω της λειτουργίας του κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης), ώστε να αποτρέπονται περιπτώσεις εξαπάτησης κατά τις οποίες ένα πρόσωπο εμφανίζεται ψευδώς με το όνομα τρίτου και δίδει την εξέταση GMAT™ για λογαριασμό του προσώπου αυτού (εφεξής «Υποκατάστατος»). (...)». Το εν λόγω ήδη αυστηρό σύστημα ελέγχου εισόδου των υποψηφίων στο διαγωνισμό GMAT στην Ελλάδα εγγυάται επαρκώς την ταυτοποίηση των εξεταζομένων κατά την προσέλευση τους στο εξεταστικό κέντρο και, συνακολούθως, το αδιάβλητο των εξετάσεων αυτών. Επιπρόσθετα, τα φαινόμενα υποκατάστασης κακόβουλων υποψηφίων, που αναφέρει ο οργανισμός GMAC στην υπό κρίση αίτησή του, αλυσιτελώς προβάλλονται, καθόσον, αφενός, δεν αφορούν την Ελλάδα, αλλά τρίτες χώρες, και, αφετέρου, συνδέονται με το δικαίωμα κάθε υποψηφίου εξεταζόμενου «να επιλέγει ελεύθερα σε ποιο εξεταστικό κέντρο επιθυμεί να εξετασθεί ανά τον κόσμο», ανεξαρτήτως κρουσμάτων παραβατικότητας και απόπειρας παραβίασης του αδιάβλητου των εξετάσεων GMAT στις χώρες αυτές.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Αρχή,

Αποφαίνεται ότι η ζητηθείσα από τον οργανισμό Graduate Management Admission Council (GMAC), ως υπεύθυνο επεξεργασίας, συλλογή και διασυνοριακή διαβίβαση στις ΗΠΑ βιομετρικών δεδομένων των συμμετεχόντων στους διαγωνισμούς GMAT στην Ελλάδα αντιβαίνει, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, στις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 του Ν. 2472/1997 και δεν τυγχάνει νόμιμη.

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Γεώργιος Μπατζαλέξης

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου

